

ADAPTACJA SPOŁECZNO - ZAWODOWA ABSOLWENTÓW KIERUNKU EDUKACJA TECHNICZNO - INFORMATYCZNA

NOGA Henryk, PL

Streszczenie

Badania pozwalają ujawniać pewne tendencje w pracy nauczyciela wskazujące zarówno na walory jego działalności, jak też pewne trudności i braki. Wydaje się, że o powodzeniu w pracy młodego nauczyciela decyduje przede wszystkim środowisko szkolne, do którego z reguły nie trafia się w drodze wyboru. Absolwent uczelni wyższej zastaje zazwyczaj określone warunki swej działalności zawodowej. Trafia więc do szkoły i klasy, w której uczniowie osiągają określone wyniki nauczania i wychowania. Na tym etapie rozwoju zawodowego ważna jest także życzliwa współpraca z innymi nauczycielami, dyrekcją czy rodzicami.

Słowa kluczowe: adaptacja, edukacja techniczno - informatyczna, przygotowanie zawodowe

SOCIAL AND WORK ADAPTATION OF THE GRADUATES FROM THE TECHNICAL AND INFORMATIONAL EDUCATION FACULTY

Abstrakt

Research shows some tendencies in a teacher's job pointing both at the advantages and disadvantages or lacks of his/her activities. It seems that whether a young teacher's job is successful or not depends mostly on the school environment, which, in the majority of cases, is not simply a matter of choice for a candidate. A university graduate usually enters a place with long established working conditions. He or she thus comes into a school and classroom where students follow certain teaching and educational standards. What is important at this stage of one's professional development is a friendly cooperation with the head teacher, other colleagues and students' parents.

Key words: adaptation, Technical and Informational Education, work preparation

Wprowadzenie

Adaptacja społeczno-zawodowa jest wieloaspektowym procesem opanowywania zadań zawodowych, a tym samym dostosowywaniem się do sytuacji występujących w procesie pracy. Efektem procesu adaptacji jest przystosowanie do fizyko-technicznych oraz społecznych wymogów pracy (por. Kwiatkowski, s. 27). Interesującym wydaje się, jak przebiega proces adaptacji nauczycieli przedmiotów techniczno – informatycznych.

Każdego roku na Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie kilkudziesięciu absolwentów kończy studia na kierunku edukacja techniczno-informatyczna. Absolwenci podejmują próby znalezienia pracy. Niektórzy z nich podejmują pracę jako nauczyciele techniki, informatyki lub techniki i informatyki. Warto przyjrzeć się temu, jak nauczyciele organizują swoje czynności zawodowe, jak organizują sobie czas wolny, jak poszerzają zakres swej wiedzy, którą zdobyli w Uczelni, wreszcie jak absolwent w kontakcie ze szkołą wykorzystuje zakres swego przygotowania zawodowego nabytego w Uczelni. Absolwenci edukacji techniczno-informatycznej wini posiadać odpowiednie przygotowanie pedagogiczne, które umożliwia:

- dostarczenie uczniom elementów praktyki, niezbędnej dla prawidłowego przebiegu poznawania świata,
- rozwinięcie systemu umiejętności praktycznych, w tym umiejętności władania prostymi narzędziami pracy, czytanie rysunku technicznego, umiejętności niezbędnych dla szeroko pojmowanej kultury pracy,
- rozwinięcie umiejętności stosowania praw naukowych w działaniu,
- rozwinięcie umiejętności myślenia kategoriami technicznymi i ekonomicznymi,
- przygotowanie do samokształcenia i wyrabianie odpowiednich motywacji, umiejętności i przyzwyczajeń,
- rozwijanie pozytywnych motywacji w stosunku do różnych zawodów,
- moralne postawy wobec pracy (por. Witkowska, 1994; Matusz, 2007, s. 43-51).

Aby absolwenci - przyszli nauczyciele mieli odpowiednie kompetencje, należy ich odpowiednio przygotować poprzez unowocześnienie i doskonalenie procesu dydaktyczno - wychowawczego.

Wykonywanie czynności zawodowych nauczyciela przedmiotów techniczno - informatycznych wymaga umiejętności organizacyjnych, technologicznych oraz dydaktyczno - wychowawczych.

Absolwenci, którzy podejmują pracę jako nauczyciele, najczęściej podejmują ją w gimnazjach lub szkołach podstawowych. Tam poznają młodzież i jej problemy.

Realizowane przez nauczyciela techniki lub informatyki aktywności można sprowadzić do kategorii związanych z:

- nauczaniem,
- pracą wychowawczą,
- sprawowaniem opieki nad uczniami,
- współpraca z rodzicami i środowiskiem,
- samokształceniem,
- innymi kryteriami.

Spośród absolwentów pracujących w liceum ogólnokształcącym większość bo 30 na 35 ma pewne trudności związane z nauczaniem, zaś 26 na 35 dostrzega potrzebę rozwiązywania trudności wychowawczych młodzieży. Duża ilość absolwentów, bo aż 19 spośród 35, ma trudności z organizacją warunków pracy dla siebie i młodzieży, zaś 21 na 35 ma kłopoty ze współżyciem i współpracą w nowym otoczeniu, tak różniącym się od otoczenia z czasu studiów (środowiska studenckiego). Najwięcej trudności napotykają absolwenci w kontakcie z uczniem, bo tak się dzieje w przypadku 82,8% badanych. Trudności te uzależnione są od różnych czynników.

Lp.	Rodzaje trudności w kontakcie z uczniami	Liczba wskazanych trudności	Odpowiedzi [%]
1.	lekceważący stosunek uczniów do mienia szkolnego	11	55
2.	brak samodzielności myślenia u uczniów	10	45
3.	znaczące braki w wiadomościach niektórych uczniów	10	45
4.	niewłaściwy stosunek uczniów do nauki	9	43
5.	niesystematyczność pracy ucznia	6	34
6.	ubogie słownictwo ucznia	5	28
7.	braki w kontroli i ocenie pracy uczniów	5	28
8.	przepełnione klasy szkolne	3	14
9.	brak środków w zwalczaniu alkoholizmu i nikotynizmu wśród młodzieży	2	9,6
10.	nieumiejętność utrzymania dyscypliny w procesie nauczania	2	9,6

Tab.1. Rodzaje trudności w kontakcie z uczniami

Najwięcej absolwentów skarży się na lekceważący stosunek uczniów do mienia szkolnego. Uczniowie niszczą przedmioty i narzędzia znajdujące się w pracowni. Na uwagę zasługuje to, jak stosunek absolwenta do młodzieży oceniają przełożeni. To obrazuje poniższa tabela.

Lp.	Stosunek absolwenta do młodzieży w opinii przełożonych	ilość	[%]
1.	przyjazny	3	47
2.	Serdeczny, ale wymagający	6	86
3.	obojętny	-	-
4.	nieżyczliwy	-	-

Tab. 2. Stosunek absolwenta do młodzieży w opinii przełożonych

Trudności w zakresie współpracy z rodzicami i środowiskiem przedstawiono poniżej

Lp.	Rodzaje trudności w kontakcie z rodzicami i środowiskiem	Liczba wskazanych trudności	Odpowiedzi [%]
1.	tendencje do usprawiedliwiania wykroczeń uczniów	21	60
2.	słabe zainteresowanie rodziców pracą szkoły	18	51
3.	domaganie się lepszych stopni dla swoich dzieci	16	45,2
4.	trudności w porozumiewaniu się z rodzicami najsłabszych uczniów	16	45,2
5.	różnice w stosowanych metodach wychowawczych szkoły i domu	15	42,1
6.	podważanie autorytetu nauczyciela przez rodziców	15	42,1
7.	trudności w prowadzeniu zebrań z rodzicami	14	38,2
8.	brak doświadczenia w kontaktach z rodzicami	12	34,2

Tab. 3. Rodzaje trudności w kontakcie z rodzicami i środowiskiem

Absolwenci skarżą się, że rodzice mają tendencję do usprawiedliwiania wykroczeń uczniów. Rodzice przychodząc na spotkanie z wychowawcą najczęściej nie interesują się postępami ucznia z techniki, częściej pytają o wyniki z przedmiotu informatyka. Poza trudnościami wymienionymi w tabelach i kwestionariuszach absolwenci jako przyczyny trudności sporadycznie wymieniają trudności materialne, także związane ze złymi warunkami mieszkaniowymi (17,5%), niskim wynagrodzeniem (23%), brakiem lub niedostatkim wartości kulturowych (4,8%).

Podsumowanie

Rejestr trudności odczuwalnych przez absolwentów edukacji techniczno - informatycznych jest stosunkowo rozbudowany. Niezależnie od tego, czy trudności są obiektywne, czy wynikają z rozbudowy niedomogów przygotowania nauczyciela, niezwykle ważne jest, by uświadamiał sobie niedobory i braki w pracy szkolnej. Dowodzi to refleksji i troski o wyższy poziom nauczania.

Na podstawie uzyskanych wyników badań, o których jedynie wspomniano, można stwierdzić, że w przypadku trudności w pracy zawodowej absolwentów na plan pierwszy wysuwają się trudności w zakresie nauczania, organizacji warunków pracy oraz trudności natury komunikacyjnej.

Powyżej ukazano problemy, z którymi borykają się absolwenci oraz zasygnalizowano jak przełożeni oceniają przygotowanie absolwenta. Wreszcie czy te trudności, na które absolwent napotyka, można zlikwidować dzięki własnej pracy, czy też przyczyn należy dopatrywać się gdzie indziej. Przełożeni uważają, że należy zwiększyć ilość praktyk w czasie studiów, gdyż w ten sposób można będzie częściowo zlikwidować dotychczasowe trudności i braki.

Zarysowane sylwetki nauczycieli edukacji techniczno-informatycznej, które zostały ujawnione w świetle przedstawionych badań, są dość zróżnicowane. Skuteczność pracy szkolnej uwarunkowana jest bowiem wieloma czynnikami takimi, jak przygotowanie zawodowe, warunki pracy, stopień uspołecznienia, cechy charakterologiczne.

Literatura

1. BIELIAWSKI, G., HAGORNIUK, O., SOBCZYK, W., *Education for steady development as strategy of the responsibility for the future of Europe*. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Opolskiego. Nauki Techniczne, z. 25, s. 3-8. Opole 2008.
2. HUDY, W., *Cyberuzależnienie a zdrowie*, [w:] *Cyberuzależnienie. Przeciwdziałanie uzależnieniom od komputera i Internetu*, Kraków 2007, s.167 – 173.
3. KIELBASA, M., KNYCH, A., NESTERAK, T., NOGA, H., *Selected aspects of the competence of an elementary and junior high school technology teacher*, Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis, Studia Technica VI, ISSN 2081-5468, s.41-44.
4. KORABIOWSKA – NOWACKA, K., *Metodyka i wyniki badań przydatności w pracy absolwentów szkół zawodowych*, Katowice 1980.
5. KWIATKOWSKI, S.M., *Encyklopedia pedagogiczna XXI w.*, t1, Warszawa 2003.
6. MATUSZ, M., *Koncepcja kluczowych kompetencji nauczycieli* [w:] FURMANEK, W., ĀURIŠ, M., *Kompetencje kluczowe kategorią pedagogiki*, Rzeszów 2007.
7. PYTEL, K., *Chosen aspects of evaluation wind power engineering on economic and educational area*, [w:] *Management of manufacturing systems focused od Environmental Technologies and Management*, Prešov 2008, s.142. ISBN 978-80-553-0068-9.
8. SAŁATA, E., *Różne formy doskonalenia zawodowego nauczycieli* [w:] SZLOSEK, F. (red.), *Badanie, dojrzewanie, rozwój*, Radom 2006, s.146-153. *Środowisko*”, 1904, nr. 13(32).
9. VARGOVÁ, M., NOGA, H., DEPEŠOVA, J., *Edukacja techniczno - informatyczna w opinii nauczycieli* [w:] *Technologie informacyjne w warsztacie nauczyciela*, Kraków 2008. ISBN 978-83-7587-066-4

Lektoroval: **prof. AGH. dr hab. Wiktoria Sobczyk**

Kontaktni adresa:

Henryk Noga, dr hab. UP
Instytut Techniki, Uniwersytet Pedagogiczny – Kraków,
ul. Podchorążych 2, 30-084 Kraków